

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2020-038

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 31 maart 2020
Zaaknummer Z/20/356437/955425
Onderwerp Kwartaalrapportage zorgkosten jeugd en Wmo Q4 2019
Portefeuillehouder Hans Winters

Contactpersoon Jeroen ten Holder
E-mail j.tenholder@zevenaar.nl
Telefoon 0316-595118

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

Wij informeren u middels deze kwartaalrapportage over de zorgkosten in het Sociaal Domein in 2019. We rapporteren tot en met het 4e kwartaal van 2019 en geven inzicht in de ontwikkeling van de uitgaven voor Jeugdzorg, WMO Begeleiding (WMO BG) en WMO Hulp bij Huishouden (WMO HbH), cliënten en voorzieningen.

Context

- ☐ Anders, namelijk ontwikkeling zorgkosten

Vervolgproces

In het 2^e kwartaal van 2020 geven we verder inzicht in de ontwikkeling van de zorgkosten in 2020. Daarnaast wordt in die rapportage inzicht gegeven in de stappen die gezet zijn met betrekking tot het Programma sociaal domein.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Daniëlle Jansen
Wvd. secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1. 955424 - Voortgangsrapportage SD Q4 2019

Kwartaalrapportage Sociaal Domein (4^e kwartaal 2019)

31 maart 2020

I. Inleiding

In dit rapport geven we inzicht in de definitieve uitgaven 2019 voor Jeugdzorg, Wmo Begeleiding (Wmo BG) en Wmo Hulp bij Huishouden (Wmo HbH), cliënten en voorzieningen.

De opzet van deze rapportage verschilt ten opzichte van de kwartaalrapportages die u van ons gewend was. We startten bij de opzet van deze rapportage met de doorontwikkeling van de wijze waarop wij rapporteren over het sociaal domein. In deze kwartaalrapportage ontsluiten we de cijfers via nieuwe grafieken, waarmee we de trends en het verloop van de cijfers nader kunnen duiden en verklaren.

Er is een afwijking van € 5.000 (0,02%) ten opzichte van de werkelijke uitgaven en de begrote kosten zoals deze na de 2e voorgangsrapportage 2019 zijn bijgesteld. De mate waarin de prognose en de realisatie overeenkomen sluit daarmee nagenoeg naadloos op elkaar aan.

De uitgaven zijn ingeschat gebruikmakend van uiterlijk 1 maart 2020 ontvangen (voorlopige) productieverantwoording van zorgaanbieders. Deze zijn als basis gebruikt voor de definitieve bepaling van de uitgaven 2019. Deze verantwoordingen sluiten voor een overgroot deel aan met de facturen zoals deze door ons zijn ontvangen en verwerkt. Daar waar er een verschil is laten ervaringen uit het verleden zien dat deze productieverantwoordingen goed bruikbaar zijn als inschatting voor de uitgaven.

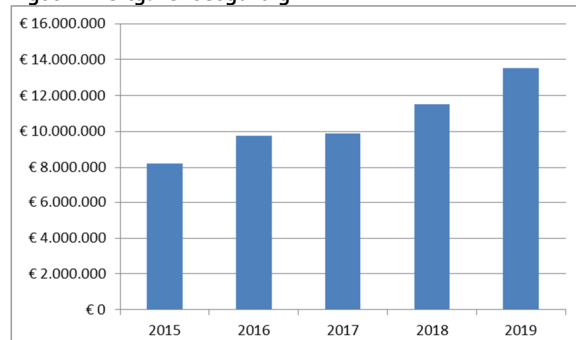
II. Uitgaven

Tabel 1 Uitgaven (realisatie) Jeugdzorg en Wmo (x 1.000 euro)

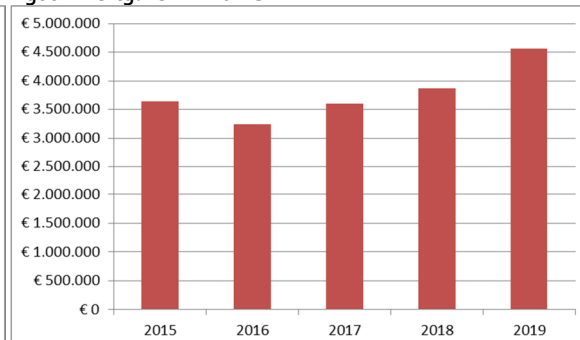
Taak	2015	2016	2017	2018	2019	Vershil realitie 2019 versus 2 ^e VGR
Jeugdzorg	€ 8.248	€ 9.786	€ 9.909	€ 11.542	€ 13.546	- € 102
Wmo BG	€ 3.641	€ 3.234	€ 3.604	€ 3.867	€ 4.564	€ 190
Wmo HbH	€ 3.803	€ 3.330	€ 3.441	€ 3.901	€ 4.679	- € 93
Totaal	€ 15.692	€ 16.350	€ 16.954	€ 19.310	€ 22.789	- € 5

In onderstaande figuren zijn bovenstaande getallen schematisch weergegeven.

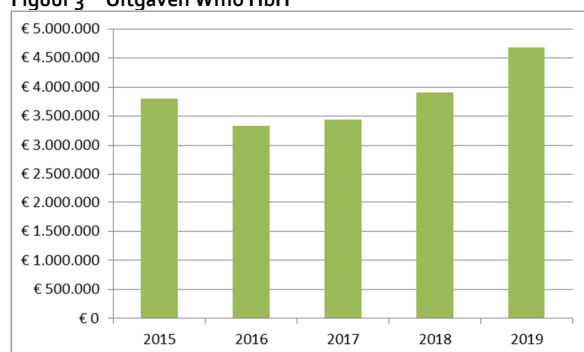
Figuur 1 Uitgaven Jeugdzorg

Figuur 2 Uitgaven Wmo BG

Figuur 3 Uitgaven Wmo HbH

Uit bovenstaande figuren is zichtbaar dat de uitgaven in 2019 ten opzichte van 2018 verder zijn gestegen. De verklaringen die hierbij horen zijn in een eerder stadium door de taskforce Sociaal Domein gegeven over de periode 2017 en 2018¹ en zijn nog steeds actueel.

Voor de Wmo zijn dat de volgende:

- De effecten van het invoeren van het abonnementstarief zijn merkbaar. Er is druk op gebruik door in verband met een vaste eigen bijdrage voor ondersteuning in het kader van Wmo.
- Onze samenleving vergrijsst. We zien dat meer inwoners langer zelfstandig thuis blijven wonen en er minder opnames zijn in verzorgingshuizen. Ook dit veroorzaakt een groter beroep op ondersteuning in het kader van Wmo.
- Ook zien we dat binnen de GGZ de beweging wordt ingezet om mensen zoveel mogelijk in een eigen thuissituatie te laten wonen. Hierbij zoeken we naar alternatieven voor vraagstukken op het gebied van wonen, werk, inkomen, dagbesteding, sociale contacten, vrije tijd en zorg. Hoe meer mensen in een thuisomgeving en niet in instelling wonen, hoe groter een beroep wordt gedaan op specialitische begeleiding. Dit is een mogelijke verklaring voor de stijging.

Voor de Jeugdzorg zijn dat de volgende:

- Afnemende tolerantie voor afwijkend gedrag of ontwikkeling. Als een jeugdige opvalt qua gedrag of ontwikkeling zoeken ouders sneller dan voorheen naar mogelijke verklaringen. In combinatie met 'verbeterde' diagnostiek leidt dat dikwijls tot eerdere diagnoses waarmee vervolgens een beroep wordt gedaan op de jeugdhulp;
- Prestatiemaatschappij: zowel ouders als scholen vinden het steeds belangrijker om hun kinderen zo goed mogelijk te laten presteren. Daarbij wordt een zekere maakbaarheid verondersteld. Scholen worden hier ook deels op afgerekend en ouders willen hun kinderen zo goed mogelijk voorbereiden op een succesvol zelfstandig leven in de maatschappij. Als prestaties tegenvallen of onder de verwachtingen zijn, wordt snel(ler) gezocht naar hulp en ondersteuning die ertoe moeten leiden dat de prestaties verbeteren;
- Ouders worden steeds mondiger en nemen in combinatie met de hierboven beschreven punten minder snel genoegen met een advies om geen hulp in te zetten of minder hulp dan gevraagd/verwacht. Daarbij weten ouders steeds beter hun weg naar de jeugdhulp te vinden: via de lokale (wijk)teams, maar als dat niet tot het door de ouders gewenste advies leidt, weten zij ook de weg naar de huisarts als toegangspoort tot jeugdhulp.

Landelijk zien we bij meerdere gemeenten de eerste resultaten over de uitgaven 2019 naar voren komen. Dezelfde trend zien wij ook in Zevenaar. Uit die trend is te herleiden dat de vraag naar jeugdhulp blijft stijgen en dat daarnaast de vergrijzing de kosten voor de Wmo omhoog stuwt. We volgen deze ontwikkelingen nauwlettend en doen verder onderzoek en analyse naar de effecten voor Zevenaar.

¹ Vergelijking en verklaring kosten Wmo HbH, BG en Jeugdzorg 2017-2018 (Z/19/345901)

III. Verdere uitwerking uitgaven en conclusies.

In de bijlage is een nadere uitwerking gegeven van de ontwikkeling over de uitgaven over 2019 in relatie tot 2018.

Effect interventie

In de raadsvergadering van 28 mei 2019 lieten wij u de stijging in kosten voor begeleiding zien. Vanaf mei 2019 is er daarom een interventie gepleegd waarbij alle maatwerkvoorzieningen specialistische begeleiding door een kwaliteitsmedewerker gecontroleerd worden, voordat de beschikking wordt afgegeven. In figuren 8 en 9 is zichtbaar dat dit effect heeft gehad. De volgende twee zaken vallen hierbij op:

1. Vanaf mei 2019 zien we dat het aantal unieke cliënten dat gebruik maakt van specialistische begeleiding (zie figuur 8) zich stabiliseert.
2. Ondanks de stijging van het aantal unieke cliënten in de WMO zijn de uitgaven niet met hetzelfde percentage gestegen. Dit wordt veroorzaakt doordat het gemiddelde aantal uur wat een cliënt aan huishoudelijke hulp geleverd krijgt een daling laat zien. Deze daling is een gevolg van het nog stringenter toepassen van onze beleidsregels met betrekking tot het toekennen van de hoogte van het aantal uren huishoudelijke hulp.

Kwartaalrapportage versus 2^e voortgangsrapportage

In de 2^e voortgangsrapportage zijn de bijgestelde ramingen voortvloeiend uit de 2^e kwartaalrapportage verwerkt. Dit was een verhoging van de uitgaven voor WMO HbH van € 400.000 en voor WMO BG van € 600.000. In totaliteit daarmee een verhoging van € 1.000.000. In de kwartaalrapportage over het derde kwartaal prognosticeerden we een aanvullende stijging van € 200.000. In deze kwartaalrapportage zijn de daadwerkelijke uitgaven opgenomen. Deze uitgaven zijn (prognose Q3: € 22.984.000 daadwerkelijke uitgaven Q4: € 22.789.000) € 195.000 lager uitgevallen dan geprognosticeerd in de kwartaalrapportage over het 3^e kwartaal. Dit resulteert in een afwijking van onze werkelijke uitgaven ten opzichte van de cijfers zoals deze in de 2^e voortgangsrapportage zijn opgenomen van € 5.000. Dit betreft een afwijking van 0,02% ten opzichte van de werkelijke uitgaven.

Bijlage: Cijfers in beeld

Uitgaven Jeugdzorg, Wmo BG en Wmo HbH

De totale uitgaven over 2019 zijn € 3.479.000 hoger dan in 2018. Hieronder wordt per zorgvorm een nadere uitwerking gegeven van de ontwikkeling van de uitgaven over 2019 in relatie tot 2018. Daarnaast is per zorgvorm de meest opvallende ontwikkeling nader uitgewerkt.

Uitgaven Jeugdzorg

De uitgaven Jeugdzorg stijgen met € 2.004.000 (17,4%) ten opzichte van 2018. In tabel 2 zijn de uitgaven over 2018 en 2019 nader uitgesplitst.

Tabel 2   Uitgaven Jeugdzorg (x 1.000 euro)

Taak	2018	2019	Vershil	% verschil
Jeugdzorg Zorg in Natura (ZIN)	€ 10.753	€ 12.915	€ 2.162	20,1%
Jeugdzorg Persoonsgebonden budget (PGB)	€ 623	€ 505	- € 118	- 18,9%
Jeugdzorg overige uitgaven	€ 166	€ 126	- € 40	- 24,0%
Totaal	€ 11.542	€ 13.546	€ 2.004	17,4%

In bovenstaande tabel is zichtbaar dat er bij de Jeugdzorg ZIN sprake is van een significante stijging, zowel absoluut als procentueel. In onderstaande tabel is de Jeugdzorg ZIN uitgesplitst in de bijbehorende productcategorieën. Dit om meer duiding te geven aan deze significante stijging.

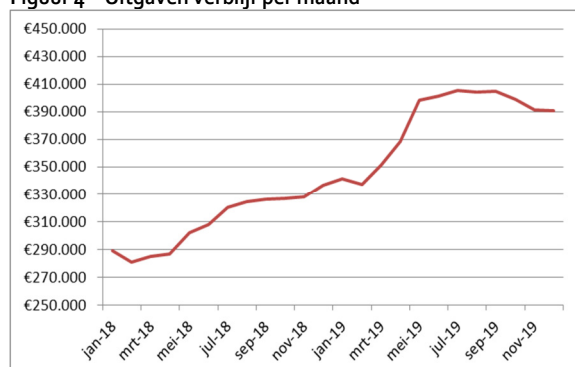
Tabel 3   Uitgaven Jeugdzorg ZIN (x 1.000 euro)

Taak	2018	2019	Vershil	% verschil
Dagbehandeling	€ 788	€ 906	€ 118	15,0%
Jeugdbescherming	€ 681	€ 653	- € 28	- 4,1%
Jeugd-GGZ	€ 2.802	€ 2.954	€ 152	5,4%
Jeugdhulp Ambulant	€ 2.295	€ 2.732	€ 437	19,0%
Jeugdhulp Crisis	€ 60	€ 44	- € 16	- 26,7%
Verblijf	€ 3.597	€ 4.995	€ 1.398	38,9%
Jeugdreclassering	€ 100	€ 105	€ 5	5,0%
Overig	€ 430	€ 526	€ 96	22,3%
Totaal	€ 10.753	€ 12.915	€ 2.162	20,1%

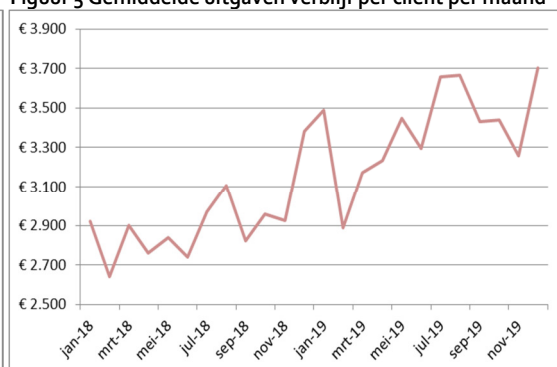
Uit tabel 3 blijkt dat de toename van de zorg in natura voornamelijk (€ 1.398.000) veroorzaakt wordt door een stijging van de uitgaven voor verblijf. In onderstaande figuren is het verloop van de uitgaven voor verblijf per maand en gemiddeld per cliënt per maand uiteengezet.

Bijlage: Cijfers in beeld

Figuur 4 Uitgaven verblijf per maand

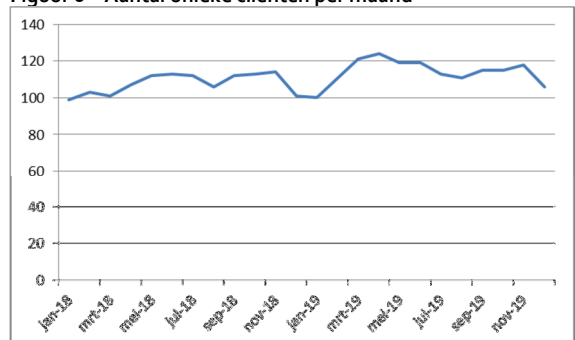
Figuur 5 Gemiddelde uitgaven verblijf per cliënt per maand

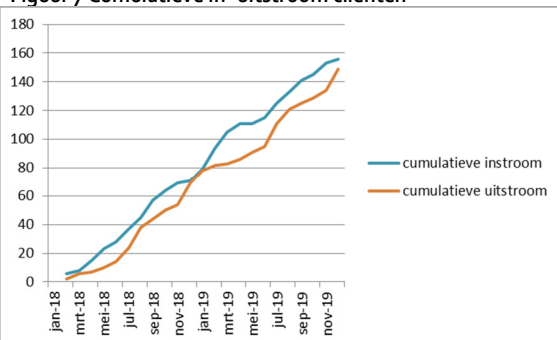
Bovenstaande figuren laten zien dat er vanaf 2018 sprake is van een absolute stijging van de uitgaven voor verblijf en de gemiddelde uitgaven per cliënt. Het feit dat de gemiddelde uitgaven per cliënt stijgen wordt veroorzaakt doordat de benodigde zorg intensiever en zwaarder wordt.

Onderstaande figuren geven inzicht in het verloop van het aantal cliënten.

Figuur 6 Aantal unieke cliënten per maand

Figuur 7 Cumulatieve in- uitstroom cliënten

Op basis van de uitgaven en de ontwikkeling van de cliënten is waarneembaar dat deze omstreeks februari 2019 een forse groei laten zien. Dit in combinatie met de verzwarende van de ingezette verblijfstrajecten (zie figuur 5) leidt tot significant meer uitgaven in 2019 voor verblijf. Voor het onderdeel verblijf is geen parate data beschikbaar om een onderscheid te maken tussen kosten die voortvloeien vanuit derdenverwijzingen en vanuit de gemeentelijke toegang. Desalniettemin heeft u van een groot onderdeel van deze uitgaven, voor het onderdeel verblijf inclusief behandeling, op 11 december 2019 in de raadsvergadering inzage gekregen over de verhouding tussen derdenverwijzingen en gemeentelijke toegang van 2017 tot en met medio 2019.

Uitgaven Wmo BG

De uitgaven Wmo BG stijgen met € 697.000 (18,0%) ten opzichte van 2018. In tabel 4 zijn de uitgaven over 2018 en 2019 nader uitgesplitst.

Tabel 4 Uitgaven Wmo BG (x 1.000 euro)

Taak	2018	2019	Vershil	% verschil
Wmo BG Zorg in Natura (ZIN)	€ 3.333	€ 4.063	€ 730	21,9%
Wmo BG Persoonsgebonden budget (PGB)	€ 381	€ 320	- € 61	- 16,0%
Wmo BG Overige uitgaven	€ 153	€ 181	€ 28	18,3%
Totaal	€ 3.867	€ 4.564	€ 697	18,0%

Bijlage: Cijfers in beeld

In bovenstaande tabel is zichtbaar dat er bij de Wmo BG ZIN sprake is van een significante stijging, zowel absoluut als procentueel. In onderstaande tabel is de Wmo BG ZIN uitgesplitst in de bijbehorende productcategorieën. Dit om meer duiding te geven aan deze significante stijging.

Tabel 5 Uitgaven Wmo BG ZIN (x 1.000 euro)

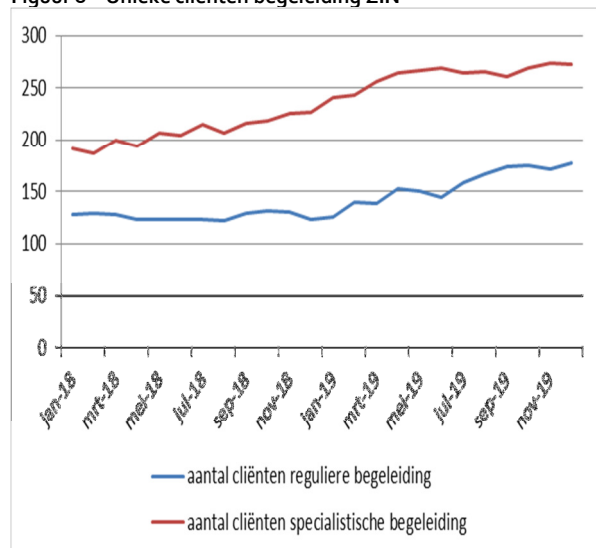
Taak	2018	2019	Vershil	% verschil
Begeleiding	€ 2.099	€ 2.790	€ 691	32,9%
Dagbesteding	€ 1.110	€ 1.136	€ 26	2,3%
Overige maatwerkvoorzieningen	€ 80	€ 102	€ 22	27,5%
Persoonlijke verzorging	€ 6	€ 0	-/- € 6	-/- 100%
Vervoersdiensten	€ 38	€ 35	-/- € 3	-/- 7,9%
Totaal	€ 3.333	€ 4.063	€ 697	21,9%

Uit tabel 5 blijkt dat de toename van de zorg in natura voornamelijk (€ 691.000) veroorzaakt wordt door een stijging van de uitgaven voor begeleiding. De productcategorie begeleiding kent twee vormen van begeleiding: reguliere begeleiding en specialistische begeleiding. In onderstaande tabel zijn deze uitgaven uitgesplitst naar deze twee vormen.

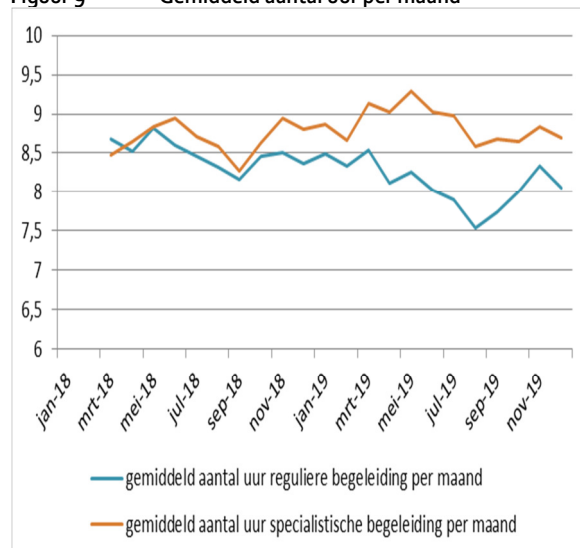
Tabel 6 Uitsplitsing uitgaven Begeleiding ZIN (x 1.000 euro)

Categorie	2018	2019	Vershil	% verschil
Reguliere begeleiding	€ 583	€ 712	€ 129	22,1%
Specialistische begeleiding	€ 1.516	€ 2.078	€ 562	37,1%
Totaal	€ 2.099	€ 2.790	€ 691	32,9%

Figuur 8 Unieke cliënten begeleiding ZIN

Figuur 9 Gemiddeld aantal uur per maand

In de raadsvergadering van 28 mei 2019 lieten wij u de stijging in kosten voor begeleiding zien. Vanaf mei 2019 is er daarom een interventie gepleegd waarbij alle maatwerkvoorzieningen specialistische begeleiding door een kwaliteitsmedewerker gecontroleerd worden, voordat de beschikking wordt afgegeven.

Uit bovenstaande figuren is zichtbaar dat dit effect heeft gehad. Vanaf mei 2019 zien we dat het aantal unieke cliënten dat gebruik maakt van specialistische begeleiding (zie figuur 8) zich stabiliseert.

Bijlage: Cijfers in beeld

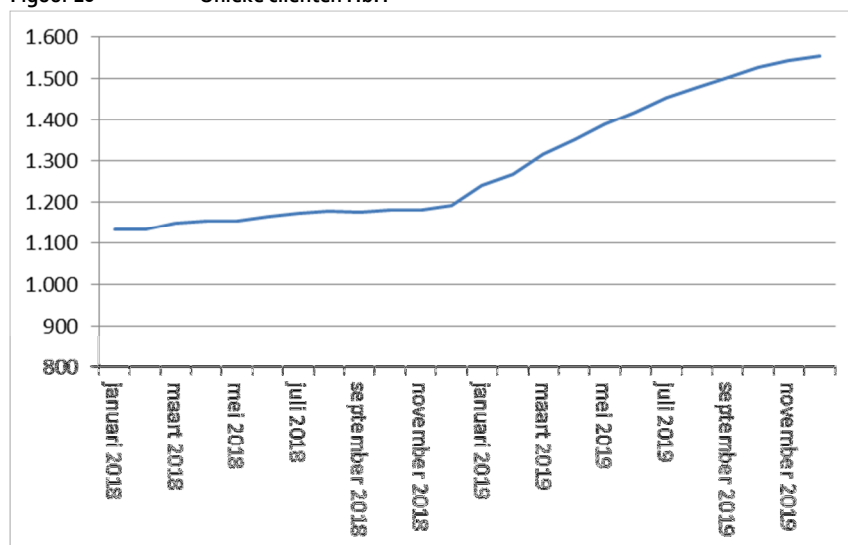
Vanaf dat moment zien we wel een stijging van het aantal inwoners dat gebruik maakt van reguliere begeleiding. Blijkbaar is de cliënt ook voldoende ondersteund bij het reguliere begeleidingsproduct dat circa 50% goedkoper is dan het specialistische begeleidingsproduct.

Naast de afname van het aantal cliënten met specialistische begeleiding is ook vanaf mei zichtbaar, dat indien een cliënt het product specialistische begeleiding nodig heeft, dit met minder uren per maand kan.

Uitgaven Wmo Hulp bij het Huishouden

De uitgaven Wmo HbH over 2019 stijgen met € 778.000 (19,9%) ten opzichte van 2018. In figuur 2 is het verloop van het aantal unieke cliënten zichtbaar van januari 2018 tot en met december 2019. Hieruit blijkt dat er in 2018 sprake is van een stijging van 5,3% (januari 2018: 1.131 unieke cliënten december 2018: 1.191 unieke cliënten). Vanaf januari 2019 stijgt het aantal unieke cliënten met ruim 30,4% (december 2018: 1.191 unieke cliënten; december 2019: 1.553 unieke cliënten). Deze explosieve stijging is een direct gevolg van de invoering van het abonnementstarief eigen bijdrage per 1 januari 2019.

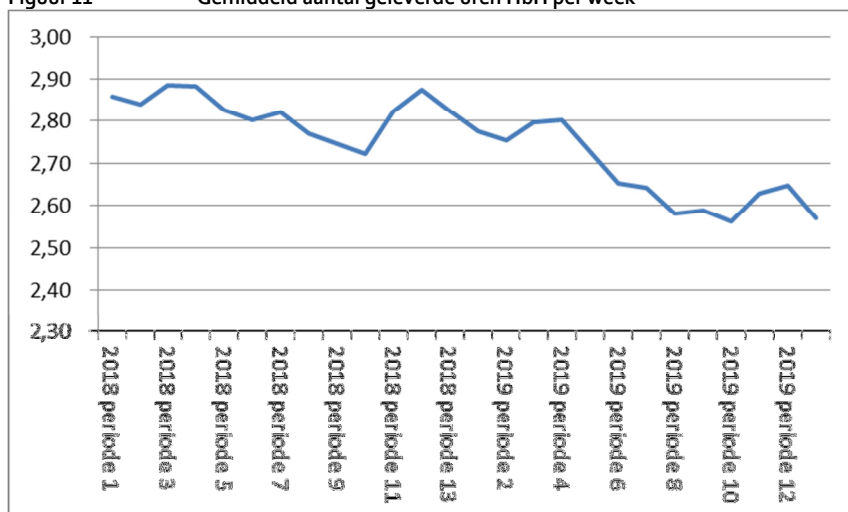
Figuur 10 Unieke cliënten HbH

Ondanks de stijging van 30,4% van het aantal unieke cliënten zijn de uitgaven niet met hetzelfde percentage gestegen. Dit wordt veroorzaakt doordat het gemiddelde aantal uur wat een cliënt aan huishoudelijke hulp geleverd krijgt een daling laat zien. Deze daling is een gevolg van het nog stringenter toepassen van onze beleidsregels met betrekking tot het toekennen van de hoogte van het aantal uren huishoudelijke hulp. In figuur 3 is deze trend zichtbaar. Hieruit blijkt dat de daling zich vooral inzet vanaf 2019. In 2018 was het gemiddelde aantal uur dat een cliënt huishoudelijke hulp geleverd kreeg 2,82 uur per week, in 2019 was dit 2,65 uur per week. Een daling van 6%.

Bijlage: Cijfers in beeld

Figuur 11 Gemiddeld aantal geleverde uren HbH per week

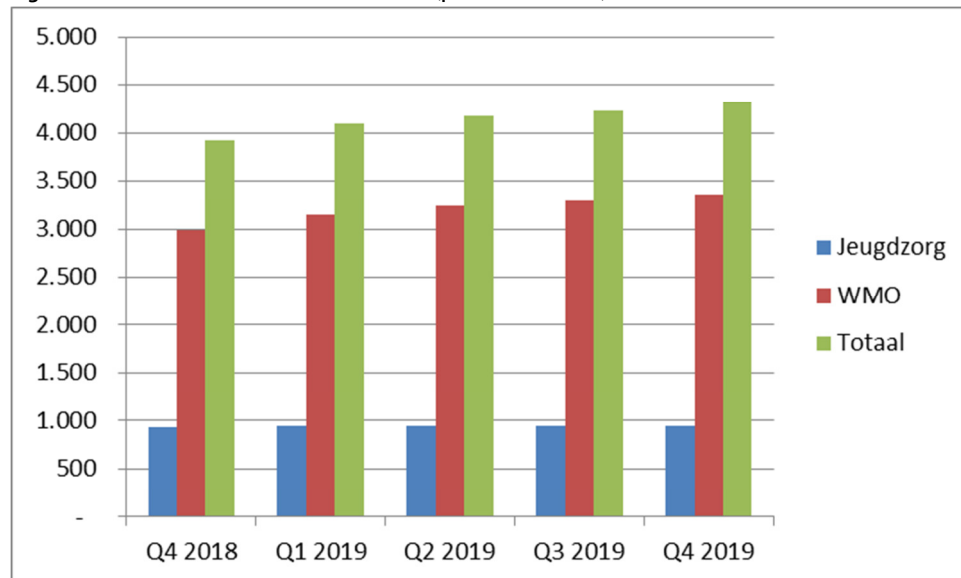
Bijlage: Cijfers in beeld

Aantal cliënten en voorzieningen

In deze paragraaf geven we inzicht in het aantal cliënten en voorzieningen. Het betreft informatie over de WMO (begeleiding, dagbesteding, persoonlijke verzorging, vervoersvoorzieningen, woonvoorzieningen, rolstoelvoorzieningen en hulp bij huishouden) en Jeugdzorg.

In figuur 2 staat de ontwikkeling van het aantal cliënten. Het aantal cliënten betreft het aantal cliënten dat per eind kwartaal 1 of meerdere lopende maatwerkvoorzieningen had toegekend gekregen.

Figuur 12 Overzicht aantal cliënten (per eind kwartaal)

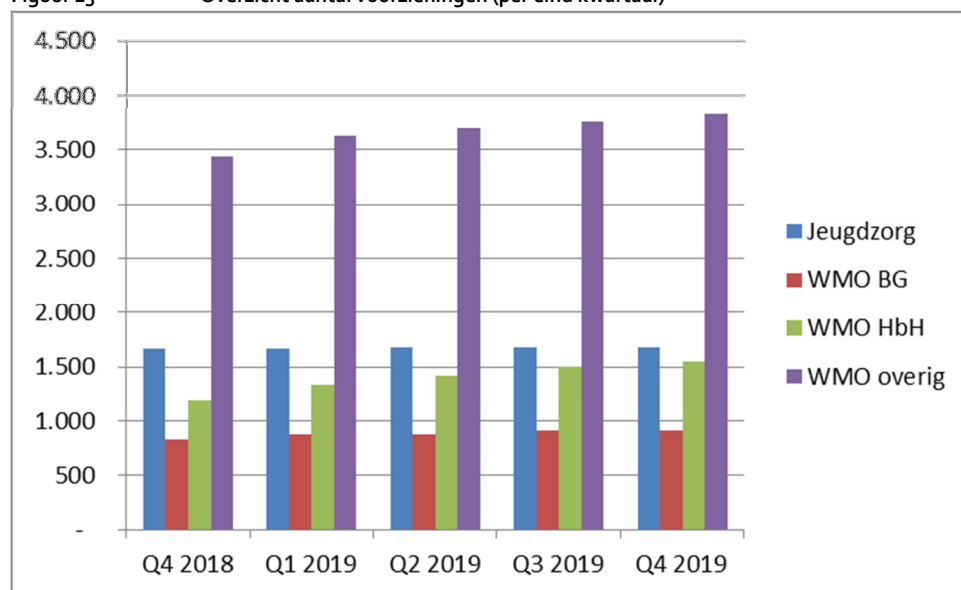

We zien een toename van het aantal cliënten over 2019 van 10,1%. Het aantal cliënten in de WMO is toegenomen met 384 cliënten (+12,9%) van het 4de kwartaal 2018 ten opzichte van het 4^e kwartaal 2019. De oorzaak van deze stijging is voornamelijk de aanzuigende werking door de invoering van het abonnementstarief. Het aantal jeugd cliënten stijgt in deze periode met 12 cliënten (+1,3%).

In figuur 3 staat de ontwikkeling van het aantal voorzieningen. Het aantal cliënten betreft het aantal cliënten dat per eind kwartaal, 1 of meerdere lopende maatwerkvoorzieningen had toegekend gekregen.

Bijlage: Cijfers in beeld

Figuur 13 Overzicht aantal voorzieningen (per eind kwartaal)

De ontwikkeling van het aantal voorzieningen laat een zelfde beeld zien als het aantal cliënten. Er is een toename van het aantal WMO voorzieningen van in totaliteit 824 (+15,1%) van het 4^e kwartaal 2019 ten opzichte van het 4^e kwartaal 2018. De jeugdzorgvoorzieningen nemen in deze periode toe met 12 (+0,7%) voorzieningen.

Bijlage: Cijfers in beeld

Tabellen

Tabel 7   Overzicht aantal cliënten (per eind kwartaal)

Taak	Kwartaal 4 2018	Kwartaal 1 2019	Kwartaal 2 2019	Kwartaal 3 2019	Kwartaal 4 2019
Wmo	2.983	3.148	3.234	3.289	3.367
Jeugdzorg	936	945	942	943	948
Totaal	3.919	4.093	4.176	4.232	4.315

Tabel 8   Overzicht aantal voorzieningen (per eind kwartaal)

Taak	Kwartaal 4 2018	Kwartaal 1 2019	Kwartaal 2 2019	Kwartaal 3 2019	Kwartaal 4 2019
Wmo Huishoudelijke Hulp	1.197	1.335	1.423	1.503	1.553
Wmo Begeleiding	828	872	875	907	906
Wmo Overig	3.440	3.622	3.693	3.758	3.830
Jeugdzorg	1.669	1.672	1.674	1.676	1.681
Totaal	7.134	7.501	7.665	7.884	7.970